

GOZDARSKE STORITVE • NEGA DREVES
• PROMET Z LESOM • STROJNO
ČIŠČENJE ZARAŠČENIH POVRŠIN
• LESNA BIOMASA • ZELENA ENERGIJA
Cesta v Prod 84, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 520 93 80, Faks: +386 1 755 47 25
ID za DDV: SI64976858
E-pošta: tisa@tisa.si
Splet: www.tisa.si

Gozdarski inštitut Slovenije
Večna pot 2
1000 Ljubljana

Poročilo: 58/2013
Ljubljana, 30.12. 2013

**POROČILO O IZVEDBI DEL PO POGODBI O IZVAJANJU STROKOVNE PODPORE
PRI PROJEKTU EMoNFUr LIFE+ LIFE10ENV/IT 399 ESTABLISHING A
MONITORING NETWORK TO ASSESS LOWLAND FOREST AND URBAN PLANTATION
IN LOMBARDY AND URBAN FOREST IN SLOVENIA**

Poročilo o izvedbi del v urbanem gozdu v Mestni občini Ljubljana v letih 2012 in 2013

S skupino raziskovalcev GIS, ki opravlja slovenski del projekta, podjetje Tisa d.o.o. sodeluje že od priprave projekta naprej. Predvsem je šlo za podajanje dolgoletnih praktičnih izkušenj z dela z urbani gozdovi in drevesi in na podlagi tega sodelovanje pri oblikovanju predlogov za parametre, ki bi jih bilo koristno spremljati v urbanih gozdovih. V začetku projekta je bilo podjetje z dr. Leno Marion vključeno v Odbor uporabnikov na slovenski strani, kjer občasno in po potrebi sodeluje z raziskovalci gozdarskega inštituta Slovenije v obliki kratkih *ad hoc* sestankov (telefon, *Skype*, osebno) ter udeležbe na delavnicah in konferencah.

Kot glavni izvajalec sečnje v primestnih gozdovih v lasti Mestne občine Ljubljana je podjetje Tisa d.o.o. v letu 2012 in 2013 izvedlo vse sanitarne sečnje po odločbah ZGS, kot tudi delno izvedlo redno sečnjo znotraj krajinskega parka Tivoli, Rožnik, Šišenski hrib. Na terenu je podjetje Tisa d.o.o. izvajalo sečnjo v primestnih gozdovih kot tudi strokovno svetovalo lastnikom in upraviteljem gozda. Sečnja je potekala v neposredni bližini raziskovalnih ploskev projekta EMoNFUr.

Primestni gozdovi, ki so v lasti MOL, so bili v zadnjih desetletjih nevzdrževani oz. brez izvajanja redne sečnje. Odstranjevalo se je le najnujnejše nevarno drevje ali drevesa, ki so bila prizadeta zaradi lubadarja.

Po desetletjih brez načrtnega gospodarjenja z gozdom se je Mestna občina Ljubljana odločila izvesti sečnjo dreves kot primer dobre prakse. Znotraj krajinskega parka Tivoli, Rožnik, Šišenski hrib je bilo na 38 hektarjih gozda odkazanih okrog 1.157 m³.

Ti gozdovi so od samega središča Ljubljane oddaljeni le 15 minut hoje in so v neposredni bližini največjega in najbolj obiskanega ljubljanskega parka - Tivoli. Imajo zelo pomembno socialno in ekološko funkcijo v prostoru. Dnevno so obiskani s stotinami obiskovalcev. Gostota cest, poti in stez je zelo visoka.

Cilj večje intenzivnosti poseka je bil - ohraniti zdrav in varen gozd z odstranitvijo razkrojenih in suhih dreves, - zagotoviti ekološke funkcije gozda vključno z naravnim pomlajevanjem in - ohraniti oz. zagotoviti lepe poglede skozi oz. v gozd brez visečega ali poškodovanega drevja in brez velikih panjev in velikih kupov vejevja ter drugih sečnih ostankov.

Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije se je skupaj za posek označilo 1.629 dreves oz. 1.157 m³ lesa. Od tega je bila dobra tretjina dreves odkazanih zaradi znakov nevitarnosti in oslabelosti. To pomeni, da je bilo to drevje poškodovano, oslabele ali statično nestabilno zaradi različnih biotskih in abiotskih dejavnikov, in je predstavljalo nevarnost za ljudi, ki so obiskovali to območje.

Slabi dve tretjini dreves pa je bilo odkazanih kot negovalni poseg. Tako posek zaradi oslabelosti kot tudi negovalni posek, sta ob upoštevanju vseh izredno poudarjenih socialnih in ekoloških funkcij, ki jih ima ta gozd, kot ukrepa načrtovana tako v gozdnogospodarskem načrtu gozdnogospodarske enote Ljubljana za obdobje 2005 – 2014, kot v podrobnih izvedbenih gozdnogojitvenih načrtih. Zaradi slabih vremenskih razmer se posek in izvedel v celoti. Okvirno je v gozdu ostalo okrog 150 m³ odkazanih dreves, katerih posek naj bi bil izveden v začetku leta 2014.

Zaradi sečnje in vsakodnevnih zapor sprehajalnih poti je bil pričakovan velik negativen odziv javnosti, vendar je bil zaradi dobrega obveščanja Mestne občine Ljubljana in Zavoda za gozdove Slovenije, ta odziv manjši od pričakovanega. Po gozdu so bile nameščene in redno obnavljane informativne table, na internetni strani MOL, kot v dnevnikih časopisih je bilo veliko člankov na to temo. Podjetje Tisa d.o.o. je kot izvajalec in skrbnik teh gozdov vsakodnevno sodelovalo z vsemi inštitucijami, ki so bile vključene v ta poseg: Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Zavod za gozdove Slovenije, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Mestna občina Ljubljana (Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet, Oddelek za okolje), Snaga d.o.o. ter strokovne inštitucije (Gozdarski inštitut Slovenije, UL, BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Nacionalni inštitut za biologijo) kot tudi z mediji. Zahteve inštitucij so se včasih razlikovale in potrebno je bilo veliko usklajevanja, da je delo izvajalca nemoteno potekalo.

Postavljeni so bili višji standardi za izvedbo gozdnega reda kot po Zakonu o gozdovih. Sečni ostanki in večina vej je bila iz gozda odpeljana. Veje listavcev in iglavcev, ki so v gozdu ostale so morale biti od najbližjih poti oddaljene 10 oz. 30 metrov. Panji so morali biti odrezani čim nižje in pod kotom vzporedno z brežino. Habitatna drevesa, ki so ostala so bila označena. Velika pozornost je bila posvečena varovanju gozdnih tal. Les iz gozda se je prodal na lesnem trgu, manjše količine so prevzeli lokalni pridelovalci lesnih gob in lokalni izdelovalci otroških igrač. Po izvedenem poseku so bile obnovljene poškodovane poti.

Komunikacija med predstavniki različnih inštitucij je ključ do dobro izpeljanega projekta brez večjih zapletov. Posamezne šume v komunikaciji, ki so se zgodili, bo možno v prihodnje dokaj enostavno preprečiti. Največja težava pri izvedbi je bilo za sečnjo vreme, brez nizkih temperatur, zaradi česar je prišlo do poškodb glavnih poti in nezadovoljstva sprehajalcev. Poseben izziv, hkrati pa velik moteč dejavnik, pa so bili sprehajalci, ki se s posekom niso strinjali, kar so jasno in glasno izražali na licu mesta, kot tudi tisti, ki se na zaporo cest niso ozirali in so s tem ogrožali sebe in izvajalce.

Izvedba poseka v gozdovih, ki so vsakodnevno množično obiskani, je nedvomno velik izziv za izvajalca in se od redne gozdne sečnje močno razlikuje:

- potrebno je več znanja in izkušenj s področja poseka dreves - poleg klasičnega poseka še posek po kosih z uporabo avtodvigal in plezalne arboristične tehnike za varen in usmerjen posek dreves zaradi prisotnosti parkovne infrastrukture, poti, zgradb, različnih vodov,...
- potrebna je dobra komunikacija med različnimi uporabniki prostora z različnimi zahtevami in pričakovanji,
- neprestano so prisotni mediji,
- neprestano so prisotni obiskovalci gozda, kljub fizični zapori cest (znaki, trakovi), obvestilom na terenu in v medijih, vse z namenom preprečiti morebitne nesreče obiskovalcev,
- večja je intenzivnost gozdnega reda in s tem večji stroški poseka,
- večja je intenzivnost sanacije poti in cest,
- slabša je kvaliteta lesa.

Sečnja v gozdovih, kjer je najpomembnejša rekreativna funkcija, ni nujno tudi ekonomsko upravičena, vendar je potrebna z vidika varnosti ljudi, kot tudi z vidika zagotavljanja socialnih in ekoloških funkcij gozda. Mestni gozdovi pripomorejo k izboljšanju kvalitete življenja ljudi, ki živijo v mestu, zatorej je vložek mesta za njihovo trajnost, pričakovan. Ti gozdovi morajo biti redno negovani, da se povečajo tako neproizvodne funkcije kot tudi kvaliteta lesa. To pa je vsekakor mogoče doseči ob strokovnemu znanju in izvedbi, kot tudi s primerno komunikacijo med deležniki.

O izvedbi sečnje, obveščanju in odzivu javnosti kot o sodelovanju med inštitucijami je bilo v okviru projekta EMoNFUr poročano tudi na kongresu v Milanu, maja 2013 v Italiji.

Spisala:
Lena Marion

Tisa d.o.o.
Marko Šercer, direktor